

ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2007 | ΤΕΥΧΟΣ 22°

Τριπτόλημος

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οι καταστροφικές πυρκαγιές
και η πρωτοβουλία του Γ.Π.Α

Γιατί καίγονται τα δάση;

Τα πρώτα αναγκαία μέτρα
προστασίας των εδαφικών
πόρων στις πυρόπληκτες
περιοχές

- 1 Καινούριο ξεκίνημα**
Αρχή μιας νέας ακαδημαϊκής χρονιάς.

- 3 Μελέτη αποκατάστασης & ανάπτυξης**
του αγροτικού τομέα - των δασών & της προστασίας του περιβαλλόντος στις πυροπληκτές περιοχές

- 4 Τα Δάση καίγονται**
με κοινωνική συναίνεση

- 6 Τα αναγκαία μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων**
Συνέντευξη του καθηγητή Κ. Κοσμά

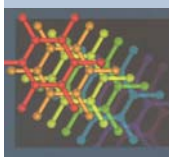
- 8 Αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά**
Δυστυχισμένο αντικείμενο εθνικού σχεδίου ανάπτυξης

- 10 Η Φάβα της Σαντορίνης**
Μια σοδειά από την εποχή του Χαλκού δείχνει τον δρόμο προς την αειφορία

- 13 Βιβλιοκριτική**

- 16 Βιβλιοπαρουσίαση**

- 17 Νέα του Πανεπιστημίου**

Εκδότης: ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Ιερά Οδός 75, Τ.Κ. 11855, Αθήνα

Διευθυντής: Γ. Ζέρβας

Συντακτική Επιτροπή:

Άννα Κούρτη
Επίκουρη Καθηγήτρια Γ.Π.Α.

Λεωνίδας Λουλιούδης
Αναπληρωτής Καθηγητής Γ.Π.Α.

Δημήτρης Μεντζαφός
Ομότιμος Καθηγητής Γ.Π.Α.

Δημήτρης Παναγιωτόπουλος
Ιστορικός, Υπεύθυνος
Ιστορικού Αρχείου Γ.Π.Α.

Γραμματεία Επιτροπής:

Ορέστης Καϊρης
ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού
Τμ. Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων

Σχεδιασμός:

Άννα Κούρτη
Δημήτρης Παναγιωτόπουλος
Ελένη Καρακατσάνη

Επιμέλεια εκτύπωσης:

Βασίλης Κατούφας - Νηρέας ε.π.ε.

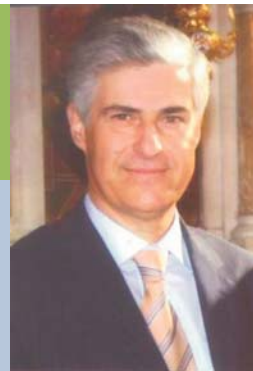
Διαδικτυακός τόπος Τριπτόλεμου
www.aua.gr

Επιστολές στον Τριπτόλεμο
μπορείτε να στέλνετε στη διεύθυνση:
Ιερά Οδός 75, 11855, Βοτανικός

Το περιοδικό τυπώνεται σε οικολογικό
ανακυκλωμένο και μη χλωριωμένο χαρτί

Εικόνα εξωφύλλου:

έργο του Σπύρου Παπαθουκά
από τη Συλλογή του Ιδρύματος Εικαστικών
Τεχνών και Μουσικής Β & Μ Θεοχαράκη

Αντίθετα, πρόπερσι, έγινε ένας δημόσιος διάλογος σε μια πρόταση για την εξέλιξη του Πανεπιστημίου μας, που ήταν σαφής και τεκμηριωμένη και η οποία προκάλεσε το ζωηρό ενδιαφέρον όσων, εντός και εκτός του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Γ.Π.Α.), είναι καθ' ύλην αρμόδιοι να έχουν άποψη επί του θέματος. Απ' ό,τι θυμάμαι, στα τριάντα χρόνια που βρίσκομαι στο Πανεπιστήμιο, δεν υπήρξε θέμα που να απασχόλησε τόσα μέλη της ακαδημαϊκής μας κοινότητας και τον επαγγελματικό χώρο των πτυχιούχων μας, για τόσο μακρύ χρονικό διάστημα.

Παρά τις εύλογες διαφωνίες, όσοι εισέφεραν θέσεις και απόψεις σ' αυτή τη συζήτηση, σ' ένα σημείο συμφώνησαν: η σημερινή κατάσταση των σπουδών στο Γ.Π.Α. δεν είναι ικανοποιητική και πρέπει να αλλάξει. Υπερβολικός αριθμός μαθημάτων, επικαλύψεις στη διδασκόμενη ύλη, έλλειψη συνοχής και σύγχυση στόχων, απουσία συνεργασίας μεταξύ διδασκόντων, Τομέων και Τμημάτων, είναι μερικές από τις ελλείψεις και αδυναμίες που διαπιστώθηκαν στο Πρόγραμμα των Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ), αλλά και στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ). Αφού, λοιπόν, το μείζονος σημασίας και επείγον ζήτημα του ΠΠΣ μπορεί να λυθεί με την αναμόρφωσή του, ας αρχίσει η συζήτησή του στα Τμήματα εδώ και τώρα, αν θέλουμε πραγματικά να βελτιώσουμε τις σπουδές στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Το τελευταίο διάστημα, αποτελεί κοινή διαπίστωση του γεωπονικού κόσμου, ότι η ανάληψη της ευθύνης εκ μέρους του Γ.Π.Α., για την ανασυγκρότηση των περιοχών της χώρας, που επλήγησαν από τις καταστροφικές πυρκαγιές, μας έδωσε μια μοναδική ευκαιρία να αναδείξουμε το πλάτος και το βάθος των γνωστικών αντικειμένων των γεωπονικών σπουδών.

Πέραν αυτών, οι Πρυτανικές Αρχές, με την πολύτιμη συνδρομή των μελών του Δ.Σ. της Εταιρείας Αξιοποίησης και Διαχείρισης της περιουσίας του Γ.Π.Α., καταβάλλουν προσπάθεια να κάνουν την Εταιρεία κερδοφόρα, με ταυτόχρονη ενεργό συμμετοχή διδασκόντων, προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών και απώτερο σκοπό, τα κέρδη της Εταιρείας να χρησιμοποιηθούν για τις εκπαιδευτικές ανάγκες του Πανεπιστημίου μας.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΕΡΒΑΣ
ΠΡΥΤΑΝΗΣ

Βρισκόμαστε στην αρχή μιας νέας ακαδημαϊκής χρονιάς με την ελπίδα ότι θα είναι ειρηνική και παραγωγική. Θέλω να πιστεύω ότι η περυσινή εμπειρία, με το κλειστό Πανεπιστήμιο που δεν επέτρεψε να συζητηθεί τίποτα, μας δίδαξε όλους πολλά και σημαντικά πράγματα.

Σημείωμα της σύνταξης

Το περιοδικό Τριπτόλεμος από το παρόν τεύχος (No 22) αλληλάζει μορφή και σχήμα και ανανεώνεται σχεδιαστικά και θεματικά. Η ανανέωση αποσκοπεί στην καλύτερη και πληρέστερη παρουσίαση των εξελίξεων, που διαμορφώνονται σε εκπαιδευτικό, επιστημονικό και ερευνητικό επίπεδο εντός και εκτός της πανεπιστημιακής κοινότητας. Οι θεματικές ενότητες του περιοδικού έχουν επιλεγεί έτσι, ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις ενός πανεπιστημιακού έντυπου και να προβάλλουν την εικόνα του Γ.Π.Α., μέσα από την εκπαιδευτική, ερευνητική και κοινωνική δραστηριότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Επιπλέον, το αναμορφωμένο έντυπο του Πανεπιστημίου θα επιχειρήσει, μέσα από τη σχετική αρθρογραφία, τα αφιερώματα σε κρίσιμα ζητήματα της επικαιρότητας, την παρουσίαση αξιόλογων ερευνητικών εργασιών και ερευνητικών προγραμμάτων, τις συνεντεύξεις με εξέχουσες προσωπικότητες του γεωπονικού και ευρύτερου επιστημονικού χώρου, τις βιβλιοπαρουσιάσεις κ.λπ., να συμβάλει στον προβληματισμό που αναπτύσσεται γύρω από θέματα γεωπονικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Με τον τρόπο αυτό ευελπιστούμε, ότι θα συνεχίσει να αποτελεί σημείο αναφοράς της πανεπιστημιακής κοινότητας και το αδιαμφισβήτητο βήμα διάλογου, ανάμεσα στην πανεπιστημιακή κοινότητα και την κοινωνία ευρύτερα.

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Μελέτη

αποκατάστασης & ανάπτυξης
του αγροτικού τομέα - των δασών &
της προστασίας του περιβάλλοντος
στις πυρόπληκτες περιοχές

Περίληψη

Αθήνα 2007

ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

του αγροτικού τομέα - των δασών & της προστασίας του περιβάλλοντος στις πυρόπληκτες περιοχές *

Οι μεγάλες πυρκαγιές του περασμένου καλοκαιριού, οι οποίες ειδικά στην Πελοπόννησο έλαβαν διαστάσεις εθνικής τραγωδίας, ανέδειξαν πολλά χρόνια προβλήματα που αφορούν γενικότερες πολιτικές και κοινωνικές παραμέτρους που υπερβαίνουν κατά πολύ την τοπική κλίμακα.

Το κράτος και η δημόσια διοίκηση καθόλη τη μεταπολιτευτική περίοδο, παρά τις επί μέρους προόδους σε θέματα οργάνωσης και συγκρότησης της περιφερειακής και αγροτικής οικονομίας, δεν επέλυσαν ακόμα θεμελιώδη ζητήματα τα οποία αποτελούν προϋπόθεση της βιώσιμης ανάπτυξης της υπαίθρου στην πλειονότητα των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η έλλειψη ενός εγκεκριμένου εθνικού χωροταξικού σχεδίου όπου με σαφήνεια θα ορίζονται οι χρήσεις γης και συνακόλουθα η ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων, καθώς και η βραδύτητα των διαδικασιών κατάρτισης του Κτηματολογίου, υποδηλώνουν εγγενείς ανεπάρκειες της σύγχρονης Ελλάδας και επιβάλλουν την ταχεία υπέρβασή τους, ώστε να συνεχιστεί απρόσκοπτα και με σεβασμό στο περιβάλλον ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.

Έκχωριστή νότα αισιοδοξίας για την αντιμετώπιση του μεγάλου τραύματος που άφησαν οι πυρκαγιές, είναι η ομοθυμία που επεδείχθη τόσο από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, όσο και από ανεξάρτητους ιδιώτες. Ομοθυμία, που αναμφίβολα δημιουργεί ευνοϊκότερες προϋποθέσεις για την αντιμετώπιση των πολλαπλών προβλημάτων που προέκυψαν. Με την πρωτοβουλία, την ενθάρρυνση και την εμπιστοσύνη του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Α.

Κοντού, καθώς και την ευγενική προσφορά του Ιδρύματος Λάτση, σύμπασα η επιστημονική κοινότητα του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Γ.Π.Α.), με τη συνεργασία της Γεωπονικής Σχολής και Δασολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.), του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.) και του ελληνικού τμήματος του W.W.F., από την πρώτη στιγμή έθεσε τις υπηρεσίες της αφιλοκερδώς στη διάθεση της Πολιτείας, και ανέλαβε, κατόπιν αναθέσεως του Υπουργείου, την εκπόνηση μελέτης για τη θεραπεία επειγουσών αναγκών αποκατάστασης ζημιών στους επτά πυρόπληκτους νομούς, μέσα στο διάστημα ενός μηνός.

Για την εκπόνηση των μελετών αποκατάστασης (μια για κάθε πληγέντα νομό) συγκροτήθηκαν δεκαπέντε ερευνητικές ομάδες, στις οποίες συμμετείχαν 160 περίπου επιστήμονες, οι οποίοι για πολλές μέρες όργωσαν τις πληγείσες περιοχές συγκεντρώνοντας πρωτογενή και δευτερογενή δεδομένα και συμμετέχοντας σε πολλές συσκέψεις με τα νηγτικά στελέχη και το επιστημονικό δυναμικό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, της Νομαρχιακής και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Καρπός της εργώδους αυτής προσπάθειας αποτελεί η παρούσα μελέτη, που είναι το ουσιαστικό περίγραμμα μιας επεξεργασμένης και τεκμηριωμένης ερευνητικής προσπάθειας, που θα υλοποιηθεί στις συγκεκριμένες περιοχές από την ίδια ερευνητική ομάδα που είχε την ευθύνη της σύνταξης της, σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Μια κατάσταση κρίσης, όπως αυτή των πυροπλήκτων περιοχών, δεν αντιμετωπίζεται με συμβατικούς τρόπους, γιατί οι συνθήκες που βιώνουν οι παθούσες και οι παθόντες δεν είναι οι συνήθειες. Αν και η επιστημονική δεοντολογία επιβάλλει την ενδελεχή μελέτη και τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό για την εξασφάλιση μακροχρόνιας ανάπτυξης των περιο-

χών, η σκληρή πραγματικότητα θέτει με πρωτόγνωρο και βίαιο τρόπο ερωτήματα που απαιτούν άμεσες απαντήσεις. Αυτό και έγινε. Οι εκπονηθείσες μελέτες επιχειρούν να δώσουν συγκεκριμένες λύσεις στα άμεσα-πιστικά προβλήματα που προέκυψαν μετά τις πυρκαγιές και θέτουν τις βάσεις για ένα μεσομακροπρόθεσμο σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη αγροτική ανάπτυξη των περιοχών αυτών.

Ένας από τους σημαντικότερους, ίσως, λόγους της τεράστιας έκτασης των καταστροφών που υπέστησαν οι πυρόπληκτες περιοχές, έγκειται στο γεγονός ότι, κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών συνήθως απουσιάζουν ολοκληρωμένες αντιλήψεις, με αποτέλεσμα οι εφαρμοζόμενες παρεμβάσεις να έχουν εκ των πραγμάτων αποσπασματικό χαρακτήρα. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η διαχείριση των δασών και η σχέση τους με την κτηνοτροφική δραστηριότητα. Επίσης, η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, ως διαδικασία αλληλεξάρτησης κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων, συνήθως απουσιάζει από τον σχεδιασμό, ή, ακόμα χειρότερα, θεωρείται από ορισμένους ως τροχοπέδη στην αναπτυξιακή διαδικασία μιας περιοχής. Γι' αυτό, αποτελεί ιστορική ευκαιρία η προσέγγιση που θα ακολουθηθεί να υιοθετεί μια συνοδική αντιμετώπιση των προβλημάτων, θέτοντας στο επίκεντρο της προσοχής τη βέλτιστη αξιοποίηση των ανθρώπινων και φυσικών πόρων κι έτσι να υπερβεί μια στενά "τομεακή" αναπτυξιακή λογική. Πέραν τούτου, ζωτικής σημασίας θα αποδειχθεί ο συντονισμός των υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης, ώστε τα προγράμματα που θα ακολουθήσουν να υπερβούν μονομερείς στόχους και εφαρμογές. Εξυπακούεται, ότι χωρίς την κριτική αξιολόγηση του αναπτυξιακού αποτελέσματος των μέχρι σήμερα εφαρμοσθέντων προγραμμάτων, επί των οποίων, ούτως ή άλλως, θα οικοδομηθεί η προσπάθεια ανασυγκρότησης των πυροπλήκτων περιοχών, θα περιοριστούν τα αναμενόμενα οφέλη από την υιοθέτηση όσων διαπιστώνονται και προτείνονται στην παρούσα μελέτη.

* Απόσπασμα της εισαγωγής της Μελέτης

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΛΟΥΛΟΥΔΗΣ
ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΤΜ. ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Γ.Π.Α.

Τα δάση ΚΑΙΓΟΝΤΑΙ με κοινωνική συναίνεση

Δυστυχώς, δάση κάγκαν και φέτος. Το μαρτυρούν εκτός από τις δραματοποιημένες «live» ανταποκρίσεις, οι αεροφωτογραφίες που αποτυπώνουν με ακρίβεια το μέγεθος, την έκταση, το βαθμό της καταστροφής. Γι' αυτό που δεν μιλούν τα αντικειμενικά τεκμήρια είναι οι σύνθετοι, βαθύτεροι λόγοι της νέας καταστροφής. Αυτή την αδυναμία εκμεταλλεύεται η τηλεοπτική καταστροφολογία για να παρεμβάλει τη δική της εκδοχή των γεγονότων, προσαρμόζοντάς τα σε ό,τι πουλάει: τη δραματοποίηση, την απειλοποίηση «των άλλων», τον τρόπο «τον δικό μας» και το κυνήγι των μαγισσών, το πολιτικό παζάρι: ποιο κόμμα εξουσίας έκαψε τα περισσότερα δάση. Υπό αυτές τις συνθήκες πώς να προβληθούν και να συζητηθούν δημόσια τα σημαντικά; Κυρίως αυτά που θα απέτρεπαν τις μελλοντικές καταστροφές.

Πρώτα απ' όλα δεν ακούστηκε ότι, πλην των εκούσιων ή ακούσιων εμρηστών, «ευθύνες» έχει και η ίδια η φύση. Εδώ και είκοσι χρόνια οι επιστήμονες οικολόγοι της χώρας έχουν μιλήσει για την «κανονικότητα» των πυρκαγιών στα Μεσογειακά δασικά οικοσυστήματα, όταν φθάσουν σε ένα ορισμένο σημείο του κύκλου της ανάπτυξής τους. Γι' αυτό, η νότια Ευρώπη καίγεται κάθε καλοκαίρι αλλά και η Καλιφόρνια, η νότιος Αφρική και η Αυστραλία. Εκπρόσωπος του προσεκτικού WWF Ελλάδος δήλωσε, μεταξύ άλλων, για την πυρκαγιά της Πάρνηθας ότι: «η βλάβη που έπειτα από μια μακρά περίοδο διαδοχών είχε φθάσει στο τέρμα/απόγειο της ανάπτυξής της (φυτοκοινωνία «κλίμαξ»), θα λέγαμε ότι

πήρε «κάρτα» για να επιστρέψει στην «αφετηρία». Ένας τέτοιος λόγος δεν πρέπει να αποφεύγεται ή να υποβαθμίζεται επειδή δεν παράγει βίαιες πολιτικές αντιπαράθεσεις, ικανοποιώντας την «κρυφή» ατζέντα των ΜΜΕ. Αντίθετα πρέπει να τονίζεται για να κάνει όλους μας πιο προσεκτικούς στην πολιτική και την επιστημονική διαχείριση του ελληνικού δάσους. Κυρίως τη δεύτερη, αναφορές στην οποία απουσιάζουν τελείως από τα πύρινα παράθυρα των «οκτώ». Ως εκ τούτου, φυσιολογικά, ο δημόσιος διάλογος περιορίζεται στις ευθύνες των «κομμάτων εξουσίας» και τις δευτερεύουσες αιτίες, π.χ. την αντίθεση πυροσβεστών και δασικών. Αυτό είναι, όμως, το πρόβλημα;

Από την προαναφερθείσα ιδιαιτερότητα του μεσογειακού δάσους ξεκινούν, λοιπόν, οι ευθύνες, όπως θα εξηγήσω στη συνέχεια, όλων των κομμάτων, ακόμη και των μη κυβερνητικών οργανισμών. Λέγεται, και είναι ακριβές, ότι η έξαρση των δασικών πυρκαγιών συμπίπτει απόλυτα με τις εκλογικές περιόδους της Μεταπολίτευσης. Τα δάση καίγονται όταν ο κρατικός έλεγχος χαλαρώνει και τα κενά της θεσμικής προστασίας εκμεταλλεύονται οι καταπατητές της δημόσιας περιουσίας. Και, όμως, όταν συζητείται η δασική πολιτική όλοι –μέσα και έξω από τη Βουλή– κάνουν πως δεν καταλαβαίνουν. Εν συντομία: το περίφημο «άρθρο 24» του Συντάγματος του 1975 είναι πράγματι ακρογωνιαίος σημασίας για την προστασία του περιβάλλοντος. Όμως, έκτοτε, οι εφαρμοστικοί νόμοι σκόνταψαν. Ο αυστηρός, κατά τον έμπειρο δασολόγο Γ. Ντούρο, Ν. 998/79

ΤΑ ΔΑΣΗ ΚΑΙΓΟΝΤΑΙ ΟΤΑΝ Ο ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΧΑΛΑΡΩΝΕΙ ΚΑΙ ΤΑ ΚΕΝΑ ΤΗΣ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΟΝΤΑΙ ΟΙ ΚΑΤΑΠΑΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

«περί προστασίας των δασών και των δασικών εκτάσεων», συνάντησε «κοινωνικές αντιστάσεις». Ο Ν. 1734/1987 «περί βοσκοτόπων» κρίθηκε αντισυνταγματικός. Κύρια αιτία ο συνταγματικός ορισμός του δάσους και, κατά συνέπεια των «δασικών εκτάσεων». Όταν αυτές οι θαμνώδεις εκτάσεις (συνήθως μακί ή φρύγανα) δέχονται τις μεγαλύτερες πιέσεις από την αστική επέκταση, τη «δεύτερη κατοικία», τον τουρισμό, την κτηνοτροφία (βοσκό-τοποι), την εξόρυξη, τη βιομηχανία. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι η πυρκαγιά στην Πάρνηθα ξεκίνησε από τις χαμηλές πηλαγίες του ορεινού όγκου, τα Δερβενοχώρια. Σύμφωνα με την καθηγήτρια οικολογίας Μ. Αριανούτσου, «ο κίνδυνος που διατρέχουν αυτές οι θαμνώδεις περιοχές προκύπτει από τη μη θεώρησή τους ως δάσος (που δεν είναι) ή δασικές εκτάσεις (που είναι) σύμφωνα με το ισχύον σύστημα». Αυτή η θεσμική ακυριολεξία, οι δασικές εκτάσεις να προστατεύονται ως δάσος ενώ δεν είναι, αν συνεκτιμηθεί με το γεγονός ότι καταλαμβάνουν (μαζί με τα δάση) το 70% της επικράτειας αναδεικνύει το μείζον, κατά τη γνώμη μου, πρόβλημα. Καμία διοίκηση, πόσο μάλλον η ελληνική, και κανένας «ενιαίος φορέας δασοπροστασίας» δεν μπορούν να διαχειρισθούν και να ελέγξουν αποτελεσματικά μια τέτοια έκταση. Τα ίδια κάναμε ορίζοντας ως «Προστατευόμενες Περιοχές», του Δικτύου Natura 2000, το 22% της επικράτειας και μετά ταύτα.....τις εγκαταλείψαμε στην τύχη τους.

Τα εγχειρήματα της αναθεώρησης του άρθρου 24, τόσο το 2001 όσο και το 2006 συνάντησαν την σθεναρή αντίσταση της εκάστοτε κομματικής αντιπολίτευσης και της «κοινωνίας των πολιτών» και δεν έδωσαν λύση στο πρόβλημα. Αντ' αυτών η ουσιαστική αντιδικία πέρασε, στον, έστω καλοπροαίρετο, νομικισμό του Συμβουλίου της Επικρατείας από τη μια και των δεκάδων οικοδομικών συνεταιρισμών από την άλλη, με ονομασίες όπως: «Νέα Κωνσταντινούπολη», «Δημοσιογράφων και Εργαζομένων», «Τέκτων», «Β. Φρειδερίκη», «Νέος Μηχανικός Κόσμος», «Αξιωματικοί Χωροφυλακής», «Δασικών Υπαλλήλων». Όλοι αυτοί και άλλοι 21 διεκδικούν στρέμματα στην Πεντέλη, που φέτος ξανακάηκε....

Γιατί αρνούμαστε λοιπόν να επιλέξουμε τι θέλουμε ως κοινωνία; Ιεραρχώντας προτεραιότητες, ορίζοντας χρήσεις γης και θωρακίζοντας θεσμικά την εφαρμογή τους με σεβασμό στο περιβάλλον; Το ψευδοδίλημμα ανάπτυξη ή περιβάλλον ανήκει στην ορολογία του 1970. Ο λόγος που επιβιώνει αλώβητο είναι άλλος. Η γενικευμένη ανευθυνότητα της πολιτικής ελίτ με αποτέλεσμα την, κατά παλαιότερη έκφραση του Κ. Τσουκαλά, πλήρη επικράτηση των «τζαμπατζήδων στην κοινωνία των θαυμάτων».

Τα αναγκαία

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

των εδαφικών πόρων των πυρόπληκτων περιοχών

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΣΜΑΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΤΜ. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ Γ.Π.Α.

ΟΙ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ ΠΡΟΚΑΛΕΣΑΝ ΑΝΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΖΗΜΙΕΣ. Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Κ. ΚΟΣΜΑΣ ΒΡΕΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΣΤΙΓΜΗ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ. ΣΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΜΟΙΡΑΖΕΤΑΙ ΜΑΖΙ ΜΑΣ ΤΙΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΟΡ. ΚΑΪΡΗ

Κύριε Κοσμά, διανύουμε ήδη την επόμενη ημέρα των πυρκαγιών του καλοκαιριού του 2007. Πώς αποτιμάται την καταστροφή;

Η καταστροφή του φυσικού και γεωργικού περιβάλλοντος είναι μεγάλη. Οι περιοχές που καταστράφηκαν είναι στο μεγαλύτερο μέρος τους λοφώδεις και επικλινείς και κινδυνεύουν από φαινόμενα διάβρωσης, υποβάθμισης των εδαφών και ερημοποίησης. Χαρακτηριστικά σας αναφέρω ότι τα τμήματα της Εύβοιας που κάηκαν θεωρούνταν υψηλού κινδύνου διάβρωσης και ερημοποίησης, σύμφωνα με παλαιότερους χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης της γης της Ελλάδας. Τα εδάφη αυτά είναι πολύ υποβαθμισμένα και φτωχά σε θρεπτικά συστατικά, το κλίμα της περιοχής ξηροθερμικό και ως εκ τούτου η αναγέννηση της βλάστησης θα είναι βραδεία. Στην περιοχή της Ηλείας καταστράφηκαν σημαντικές εκτάσεις ελαιώνων και πευκοδάσους οι οποίες είναι δύσκολο να επανέλθουν, ενώ αξίζει να αναφερθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος της πυρόπληκτης έκτασης θεωρείται περιοχή υψηλού κινδύνου κατολισθήσεων. Επίσης ο συνδυασμός των εδαφικών χαρακτηριστικών, της τοπογραφίας και των κλιματικών συνθηκών της συγκεκριμένης περιοχής δημιουργούν συνθήκες ισχυρών διαβρώσεων των εδαφών και κινδύνου πλημμυρών των κατώτερων περιοχών ιδιαίτερα αν υπάρξουν έντονες βροχοπτώσεις το διάστημα τέλος Φθινοπώρου - αρχές

Χειμώνα. Αντίστοιχα προβλήματα αναμένονται στην περιοχή της Αιγιαλείας η οποία παρουσιάζει το πιο έντονο τοπογραφικό ανάγλυφο από το σύνολο των πυρόπληκτων περιοχών.

Μετά την μεγάλη περιβαλλοντική καταστροφή στις πυρόπληκτες περιοχές, ποιά κατά τη γνώμη σας οφείλει να είναι η προτεραιότητα για την αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος;

Το έδαφος, όπως είναι γνωστό, αποτελεί βασικό τμήμα του φυσικού μας περιβάλλοντος από το οποίο εξαρτάται η διατήρηση της χερσαίας ζωής στον πλανήτη και επηρεάζει την οικονομία σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το έδαφος αποτελεί ένα φυσικό πόρο ο οποίος δεν ανανεώνεται στην φύση ή ο ρυθμός ανανέωσης είναι εξαιρετικά βραδύς (π.χ. ένα εκατοστό εδάφους χρειάζεται έως και 500 χρόνια να σχηματισθεί σε μητρικό πέτρωμα ασβεστολίθου), είναι επιτακτική η ανάγκη πρώτα από όλα να προστατευθούν τα εδάφη στις πυρόπληκτες περιοχές από την διάβρωση και την υποβάθμιση προκειμένου να είναι δυνατή η αποκατάσταση του γεωργικού και φυσικού περιβάλλοντος.

Ποιά είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εδαφών που επλήγησαν από τις πυρκαγιές;

Τα εδάφη των πυρόπληκτων περιοχών χαρακτηρίζονται από τις εξής ιδιότητες, οι οποίες θα επηρεάσουν σημαντικά και κατά

Ο καθηγητής Κ. Κοσμάς κατά τη συλλογή εδαφικών δεδομένων, μετά την πυρκαγιά στο Βαθύ Αυλίδας.

Αβαθές έδαφος σε μητρικό υλικό ασβεστολίθου, πλούσιο σε πέτρες λόγω υποβάθμισης και με περιορισμένη δυνατότητα αναβλάστησης, της φυσικής βλάστησης στο Αλιβέρι Ευβοίας.

περίπτωση την υποβάθμισή τους και κατά συνέπεια την αναγέννηση της κατεστραμμένης βλάστησης:

- Το σχετικά περιορισμένο ενεργό βάθος, λόγω της παρουσίας συμπαγούς βράχου (ασβεστόλιθος, ψαμμίτης, σχιστόλιθος, κλπ) ή μεγάλου ποσοστού λίθων και χαλικιών που παρεμποδίζουν την ανάπτυξη της ρίζας των φυτών.

- Οι μεγάλοι μήκους, μέτριες έως ισχυρές κλίσεις της επιφανείας του εδάφους, που δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για σημαντικές απορροές νερού και απωλειών εδάφους κατά την διάρκεια μεγάλων βροχοπτώσεων.

- Το μικρό ποσοστό οργανικής ύλης στον επιφανειακό ορίζοντα το οποίο δημιουργεί προβλήματα γονιμότητας, σταθερότητας της δομής του εδάφους και διαβρωσιμότητας.

- Το μεγάλο ποσοστό αργίλου, που σε συνδυασμό με την ασθενή έως μέτρια δομή των εδαφών και τις σχετικά μεγάλες κλίσεις δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες επιφανειακής απορροής του νερού της βροχής κατά την υγρή περίοδο.

- Η απουσία φυτοκάλυψης, λόγω των πυρκαγιών, που δημιουργεί ευνοϊκές συν-

θήκες για την έντονη διαβρωτική δράση της βροχής, και οδηγεί στην απώλεια του επιφανειακού ορίζοντα και την ως εκ τούτου μείωση της φυτικής παραγωγής.

Κρόκος στην καμένη περιοχή της Ηλείας

ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΘΕΙ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΣΥΝΤΑΧΘΕΙ ΜΕΛΕΤΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΔΑΦΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΩΝ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΑΙ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ ΒΗΜΑΤΑ:

- Καθορισμός των περιοχών που επλήγησαν από τις πυρκαγιές.
- Καθορισμός των χρήσεων γης πριν από την πυρκαγιά.
- Χαρτογράφηση των εδαφών.
- Καθορισμός των ενδεδειγμένων τύπων χρήσεων γης.
- Καθορισμός καλλιεργητικών τεχνικών για κάθε τύπο χρήσης γης.
- Καθορισμός ευαισθησίας εδαφών στη διάβρωση, στην υποβάθμιση και την ερημοποίηση.
- Ανάπτυξη μέτρων προστασίας.

ΤΑ ΑΜΕΣΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΔΑΦΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΙΝΑΙ:

- Η αποφυγή της άροσης των γεωργικών εδαφών μέχρι την άνοιξη.
- Η διατήρηση των καμένων δένδρων μέχρι νωρίς την άνοιξη για μερική προστασία του εδάφους, από την ενέργεια της βροχής και τη μείωση της διάβρωσης.
- Η προστασία της αναπτυσσόμενης βλάστησης (απαγόρευση βόσκησης).
- Η άμεση εφαρμογή ελαφριάς αζωτούχου λίπανσης ιδιαίτερα στους ελαιώνες και στους αμπελώνες για την ταχεία ανάπτυξη ετήσιας βλάστησης.

Η ελπίδα δεν χάθηκε. Η αναγέννηση του φυσικού περιβάλλοντος άρχισε, αρκεί ο άνθρωπος να μη το πληγώσει άλλο.

Αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά

Συλλογή κρόκου στην περιοχή Κοζάνης

ΜΟΣΧΟΣ ΠΟΥΛΥΣΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Γ.Π.Α.

Μετά τις ραγδαίες μεταβολές στην αγροτική οικονομία και της Νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), θα μπορούσαν άραγε τα Αρωματικά και Φαρμακευτικά Φυτά (Α.Φ.Φ.) να αποτελέσουν μια δυναμική εναλλακτική καλλιέργεια για τους Έλληνες αγρότες; Η απάντηση είναι θετική, ιδιαίτερα για τις ημιορεινές, αηλιά και τις εύφορες πεδινές καλλιιεργούμενες περιοχές.

Πράγματι με τη μείωση των επιδοτήσεων οι αγρότες θα αναγκαστούν να αναλάβουν σοβαρές και έντονες προσπάθειες μέσω κλαδικών φορέων προκειμένου να παραμείνουν ανταγωνιστικοί. Έτσι, θα πρέπει να προχωρήσουν εκτός από την παραγωγή και στη μεταποίηση του αγροτικού προϊόντος, ώστε να αυξήσουν την προστιθέμενη αξία του και κατ' επέκταση το εισόδημά τους.

Η διαδικασία μεταποίησης των Α.Φ.Φ. (απόσταξη, εκχύλιση, λυοφιλίωση κ.λπ.) καθώς και η τυποποίηση και συσκευασία των παραγόμενων προϊόντων είναι απλή και δεν προϋποθέτει την επένδυση μεγάλων μονάδων και κεφαλαίων.

Η επέκταση στην οργάνωση της επιχειρηματικής παραγωγής και εμπορίας

πρέπει να στοχεύει, εκτός από την εσωτερική αγορά και τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ιδιαίτερα τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ιταλία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρείται, από άποψη οργανωμένης μεταποιητικής και εμπορικής δομής, ως η μεγαλύτερη αγορά αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών στον κόσμο.

Ο τομέας των Α.Φ.Φ. στη χώρα μας έχει αναπτυχθεί πάρα πολύ λίγο. Εκτός από τον κρόκο της Κοζάνης, τη μαστίχα της Χίου, το δίκταμο της Κρήτης και τώρα τελευταία τη ρίγανη της Β. Ελλάδας δεν υπάρχουν άλλες αξιόλογες περιπτώσεις. Πολύ πρόσφατα ξεκίνησαν πιο οργανωμένες καλλιέργειες Α.Φ.Φ. σε περιοχές της Θεσσαλίας και της Στερεάς Ελλάδας που αφορούν τη μέντα, το βασιλικό, το φασκόμηλο, το τσαί του βουνού, το χαμομήλι, το μελισσόχορτο, το τριαντάφυλλο κ.λπ., οι οποίες όμως βρίσκονται σε αρχικά στάδια και σε πολύ μικρή κλίμακα.

Αν λάβουμε υπόψη ότι η χλωρίδα της Ελλάδας σε Α.Φ.Φ. είναι από τις πλουσιότερες στον κόσμο, με τις ιδανικές εδαφοκλιματικές συνθήκες μας, είναι απορίας άξιο γιατί υπάρχει ακόμη υστέρηση στον τομέα αυτό. Στη συνέχεια παρατίθενται, πολύ συνοπτικά, πληροφορίες για τα γένη ρίγανη και μέντα.

Καλλιέργεια λεβάντας στη Γαλλία

1. *Origanum vulgare* (Ρίγανη)

Η ρίγανη αναπτύσσεται σε ποικίλες κλιματικές συνθήκες, ενώ ευδοκίμει ιδιαίτερα σε ημιορεινά ασβεστολιθικά εδάφη περιοχών με δροσερό καλοκαίρι. Είναι ανθεκτική στην ξηρασία και το ψύχος και προστατεύει τα επικλινή εδάφη από τη διάβρωση. Στην Ελλάδα απαντούν τρία υποείδη:

Origanum vulgare ssp. *hirtum*, *Origanum vulgare* ssp. *viridulum* και *Origanum vulgare* ssp. *vulgare*. Η εξάπλωση των τριών υπο-ειδών συνδέεται με την κλιματική διαφοροποίηση που υπάρχει κατά μήκος της χώρας.

Το υποείδος *Origanum vulgare* ssp. *hirtum* θεωρείται το καλύτερο, αυτοφύεται και καλλιεργείται στη Β. Ελλάδα και εμφανίζει εξαιρετικές αποδόσεις σε αιθέριο έλαιο (4%).

Το φυτό χρησιμοποιείται ως άρτυμα, στη φαρμακευτική, στην αρωματοποιία και στη βιομηχανία τροφίμων. Θεωρείται ότι έχει τονωτική, ευστόμαχη, καθαρτική δράση, με ευρέως φάσματος αντιβιοτικές ιδιότητες.

Ο δίκταμος της Κρήτης, η μαντζουράνα και το θυμάρι, με βάση το χημειότυπό τους ανήκουν στην ίδια κατηγορία με τη ρίγανη, γι' αυτό και οι χρήσεις τους ως αρτυματικά και φαρμακευτικά φυτά είναι παραπλήσιες. Το αιθέριο έλαιο των παραπάνω φυτών είναι πλούσιο σε καρβακρόλη και θυμόλη, με έντονη αντιμικροβιακή και αντιοξειδωτική δράση. Επιπλέον, στα υδατικά εκχυλίσματά τους βρέθηκαν εκτός από τις φαινόλες και πολυφαινόλες (ροσμαρινικό οξύ, φλαβονοειδή κ.λπ.) με ακόμη πιο αυξημένη αντιοξειδωτική δράση.

2. *Mentha spicata* (Μέντα)

Το γένος *Mentha* περιλαμβάνει διάφορα είδη και υποείδη: *M. spicata*, *M. piperita* (πράσινη μέντα) *M. viridis* (δυσόσμος), *M. pulegium* (φλισκούνη), *M. rotundifolia*, που είναι ιθαγενή των

εύκρατων περιοχών. Το γένος *Mentha* sp. περιλαμβάνει φυτά που πολλαπλασιάζονται και διασταυρώνονται τόσο εύκολα, ώστε μπορεί να συναντήσει κάποιος περισσότερα από 20 διαφορετικά είδη, με διαφορετική σύσταση αιθερίου ελαίου και διαφορετική οσμή. Ο υβριδισμός είναι συχνό φαινόμενο. Στην Ελλάδα απαντούν 5 διαφορετικά είδη και 5 διειδικά υβρίδια.

Σε όλα του τα είδη, το γένος *Mentha* sp. θεωρείται από τα πιο αρωματικά φυτά με την πιο ευχάριστη γεύση. Η απόδοση σε αιθέριο έλαιο του είδους *M. spicata* κυμαίνεται μεταξύ 1-2,5%. Οι σπουδαιότερες ουσίες που περιέχει, όπως μενθόνη, πουλεγγόνη και πιπεριτόνη, προσδίδουν αντιμικροβιακές ιδιότητες και χρησιμοποιείται ευρέως κατά των λοιμώξεων, ιδίως της λαρυγγίτιδας. Επίσης, είναι φυτό τονωτικό, στομαχικό, χωνευτικό, αντισπασμωδικό.

Τα κύρια συστατικά των υδατικών εκχυλισμάτων μέντας έχουν αναφερθεί ότι είναι κινναμικά οξέα και φλαβονοειδή.

Το αιθέριο έλαιο και τα υδατικά εκχυλίσματα όλων των παραπάνω φυτών θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν επίσης στην κτηνοτροφία, ως φυσικά αντιβιοτικά και παράγοντες ανάπτυξης, όπως ήδη γίνεται με το ριγανέλαιο, αλλά ακόμη και στη βιολογική γεωργία ως φυσικά φυτοπροστατευτικά χάρη στις ευρέως φάσματος αντιμικροβιακές τους ιδιότητες.

Συμπερασματικά, ο κλάδος αυτός θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο ενός εθνικού στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης άμεσης προτεραιότητας και οι εμπλεκόμενοι φορείς, όπως το Γ.Π.Α., θα συνέβαλαν πολλαπλά στην εδραίωσή του.

Φάβα

ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

ΜΙΑ ΣΟΔΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ
ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΑ

ΣΕΡΚΟΣ ΧΑΡΟΥΤΟΥΝΙΑΝ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Γ.Π.Α.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΒΕΡΓΕΤΗΣ
ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

Lathyrus clymenum L. (Leguminosae)

Ο ρόλος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη σύγχρονη κοινωνία, έχει αποτελέσει τους τελευταίους μήνες αντικείμενο έντονου προβληματισμού, εντός και εκτός της Πανεπιστημιακής κοινότητας.

Στο Γ.Π.Α. ο προβληματισμός αυτός, σεβόμενος την δέσμευση του όρκου με τον οποίο χρήζει τους αποφοίτους του, κατευθύνεται κυρίως στον αγροτικό πληθυσμό και εστιάζει στα προβλήματα της περιφέρειας. Η βασική αυτή παραδοχή, αποτελεί το κύριο κίνητρο για την ανάπτυξη συνεργασιών με την παραγωγική βάση της Ελληνικής κοινωνίας. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα συνεργασίας με κοινωνικό φορέα, αποτελεί το πρόγραμμα που χρηματοδοτεί η Γ.Γ.Ε.Τ., σχεδιάστηκε στο εργαστήριο Γενικής Χημείας του Γ. Π. Α. και υλοποιείται σε συνεργασία με την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Θήρας. Κύριο αντικείμενο του προγράμματος αποτελεί η μελέτη και κατοχύρωση των παραδοσιακών προϊόντων της Σαντορίνης. Στο πλαίσιο αυτό και κατά τη διάρκεια συμπλήρωσης του φακέλου αίτησης για την αναγόρευση της φάβας Σαντορίνης σε προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), προέκυψαν στοιχεία σημαντικά, τόσο για την ιστορική όσο και την πολιτισμική σημασία της καλλιέργειας αυτής.

Η ιστορική της σημασία οφείλεται στην ανακάλυψη αποθηκευμένης σοδειάς, που αντιστοιχεί σε έκταση περίπου 3 στρεμμάτων, στις ανασκαφές του Ακρωτηρίου και

χρονολογείται από την εποχή του Χαλκού. Η οργάνωση όμως της παραγωγής, όπως φανερώνεται απ' τον τρόπο αποθήκευσης, ήταν εξαιρετικά εξελιγμένη και άρα, η ήδη μακράιωνη πορεία της καλλιέργειας αυτής, πιθανότατα ανάγεται στην Λίθινη εποχή και στις απαρχές της γεωργίας. Στην υπόθεση αυτή συνηγορεί και η μοναδική τεχνολογία, που εμπλέκεται στην παραγωγική διαδικασία της φάβας Σαντορίνης και είναι ο πέτρινος χειρόμυλος.

Η πολιτισμική της σημασία εντοπίζεται στην επιβίωση της καλλιέργειας απ' την ηφαιστειακή έκρηξη, που εξαφάνισε τον Μινωικό πολιτισμό και φανερώνει τον εξαιρετικό βαθμό προσαρμογής στο τοπικό περιβάλλον. Ο αειφορικός χαρακτήρας της καλλιέργειας καταδεικνύεται όμως και από σειρά παραγόντων, που εμφανίζονται με τη μορφή καλλιέργητικών μέτρων, όπως: η εποχή σποράς, η ολική διαχείριση των απορριμμάτων, ο ταυτόχρονος καθαρισμός της σοδειάς με την επιλογή και παραλαβή του κατάλληλου πολυπληθασιαστικού υλικού και η ευνοϊκή επίδραση στους εδαφικούς πόρους.

Ο κύριος κίνδυνος εξαφάνισης αυτής της μοναδικής καλλιέργειας, εντοπίστηκε τα τελευταία πενήντα χρόνια και προσδιορίστηκε στην αδιαφορία των καλλιεργητών, λόγω της ανάπτυξης εναλλακτικών πηγών εισοδήματος, όπως ο τουρισμός. Στην προσπάθεια της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Θηραϊκών Προϊόντων

ΦΩΤΟ ΑΡΘΡΟΥ
ΜΑΡΚΟΣ ΚΑΦΟΥΡΟΣ
ΓΕΩΠΟΝΟΣ Ε.Α.Σ. ΘΗΡΑΣ

Αλώνισμα της φάβας με άλογα στους Μπαξέδες της Οίας

(Ε.Α.Σ.Θ.Π.) για διάσωση και αναβίωση της καλλιέργειας, αποφασίστηκε η θεσμική κατοχύρωση της φάβας Σαντορίνης, ως προϊόν Π.Ο.Π. Ακολούθως, παρουσιάζεται μια πολύ συνεπτυγμένη εκδοχή της διαδικασίας συμπλήρωσης, αλλά και του περιεχομένου του σχετικού φακέλου.

Κατ' αρχήν προσδιορίστηκε επακριβώς το καλλιεργούμενο είδος φυτού, με την τοπική ονομασία αρακάς, ως το βοτανικό είδος *Lathyrus clymenum* L., της οικογένειας των ψυχανθών (Leguminosae).

Ο επακριβής αυτός προσδιορισμός, τεκμηριώνει καταληκτικά τη σαφήνεια της περιγραφής του προς κατοχύρωση προϊόντος. Ακολούθως, προσδιορίζεται η γεωγραφική περιοχή προέλευσης, εδώ το νησιωτικό σύμπλεγμα της Σαντορίνης, και περιγράφεται η διαδικασία, που θα αποδεικνύει την περιοχή αυτή ως τόπο προέλευσης του προϊόντος. Αναπτύχθηκε δηλαδή ένα σύστημα ιχνηλασιμότητας, το οποίο με τη χρήση κατάλληλων κωδικών, αντιστοιχεί κάθε συσκευασία τελικού προϊόντος με τον αγρό παραγωγής, τον γεω-

γό, καθώς και όλα τα υπόλοιπα κρίσιμα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας.

Στη συνέχεια, περιγράφεται η παραγωγική διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει τα στάδια της καλλιέργειας, ωρίμανσης και αποφλοίωσης. Η καλλιέργεια του αρακά παρουσιάζει αρκετά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που φανερώνουν προσαρμογές στο τοπικό περιβάλλον. Τέτοια προσαρμογή στο φυσικό περιβάλλον, φανερώνεται στην εποχή σποράς (21 Δεκεμβρίου, της Αγίας Ελεούσης), η οποία συμπίπτει με την έλευση των νότιων ανέμων και των επακόλουθων βροχών, οι οποίες θα βοηθήσουν τον σπόρο να φυτρώσει. Επίσης, εξαιρετικά κρίσιμο στάδιο είναι αυτό του τελικού καθαρισμού του καρπού, μετά το αλώνισμα. Στο στάδιο αυτό και μέσω των δρομονιών (μεγάλων κόσκινων), επιτυγχάνεται ο καθαρισμός του καρπού, αλλά και η επιλογή του κατάλληλου πολλαπλασιαστικού υλικού, που θα εγκαταστήσει την καλλιέργεια του επόμενου έτους. Ο αρακάς που συγκομίζονταν τελευταίος απ' το αλώνι, συνηθιζόταν να

κρατιέται ξεχωριστά, με σκοπό να χρησιμοποιηθεί για τη σπορά του επόμενου έτους. Η υπόλοιπη σοδειά σκιαζόταν σε υπόσκαφη δροσερή αποθήκη σε πήλινα (παλαιότερα), ή μεταλλικά (πιο πρόσφατα) δοχεία. Τα δοχεία αυτά σκεπάζονταν με επίστρωση θηραϊκής γης, για να προστατευθούν από εντομολογικές προσβολές και να διευκολυνθεί η περαιτέρω ξήρανσή τους. Σε αυτή την αποθήκη ωρίμαζε για ένα περίπου χρόνο ο αρακάς, με σκοπό να αποκτήσει την επιθυμητή σκληρότητα, που θα του επέτρεπε να αποφλοιωθεί στον πέτρινο χειρόμυλο, χωρίς να θρυμματιστεί.

**ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΘΗΡΑΪΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΓΙΑ ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ
ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΗΣ
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ,
ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΗΚΕ Η
ΘΕΣΜΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ
ΤΗΣ ΦΑΒΑΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ
ΩΣ ΠΡΟΪΟΝ Π.Ο.Π.**

Καταληκτικό και πλέον σημαντικό στάδιο της σύνταξης του φακέλου, είναι η τεκμηρίωση του δεσμού του προϊόντος και της προτεινόμενης ονομασίας, με την γεωγραφική περιοχή όπου αυτό παράγεται. Ο δεσμός αυτός καταδεικνύεται, κατ' αρχήν, μέσω ιστορικών στοιχείων που μαρτυρούν σχετικά με την ονομασία, την παραγωγή και την ποιότητα του προϊόντος. Ισχυρά αποδεικτικά μέσα του δεσμού είναι επίσης η επίδραση του τοπικού εδάφο-κλιματικού περιβάλλοντος στην ποιότητα του προϊόντος και η διαφοροποίηση των πρώτων υλών, που χρησιμοποιούνται σε σχέση με άλλα ομοειδή προϊόντα.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ιστορικότητα της καλλιέργειας του αρακά, αποδεικνύεται από τα αρχαιολογικά ευρήματα της περιοχής του Ακρωτηρίου. Στη Δυτική Οικία ανακαλύφθηκε αποθηκευμένος καρπός, που προσδιορίστηκε βοτανικά ως ανήκων στο είδος *L. clymenum* L., γεγονός που δίνει στην καλλιέργεια αυτή ηλικία τουλάχιστον τεσσάρων χιλιετιών. Νεότερες αναφορές που τεκμηριώνουν την παραγωγή φάβας στην Σαντορίνη, εντοπίζονται από τα μέσα του 19ου αιώνα. Αναφορές σχετικά με την υπεροχή της ποιότητάς της εμφανίζονται στην αυγή του 20ού, αντιστοιχίζοντας όμως την πρώτη ύλη στο φυτό *L. sativus* L., ανακρίβεια που αναγνωρίστηκε στα μέσα του 20ου αιώνα. Η ταυτοποίηση του καλλιεργούμενου φυτού από το εργαστήριο Συστηματικής Βοτανικής του Γ.Π.Α., ισχυροποίησε σημαντικά τον φάκελο, αφού κατέδειξε οριστικά τη διαφοροποίηση της πρώτης ύλης, που χρησιμοποιείται για να παραχθεί η φάβα

Λίχνισμα της φάβας και άλεσμα σε πέτρινο χειρόμυλο στη Φοινικιά της Οίας

Σαντορίνης. Σημαντικοί τοπικοί παράγοντες, που επηρεάζουν την ποιότητα του προϊόντος, εντοπίστηκαν στο ανθρωπογενές περιβάλλον οι υπόσκαφες αποθήκες και στο φυσικό, η Θηραϊκή γη.

Αν και η παραδοσιακή τοπική ονομασία του φυτού και των σπερμάτων του είναι αρακάς, η κατοχύρωση με αυτή την ονομασία δεν είναι δυνατή, λόγω της κοινοτικής νομοθεσίας, που απαγορεύει την κατοχύρωση ονομάτων που αντιστοιχούν σε γνωστά και καθιερωμένα στην αγορά προϊόντα. Έτσι, αποδείχθηκε η ελληνικότητα του ονόματος φάβα, αφού εντοπίστηκε χρήση της λέξης σε κείμενο του βου π.Χ. αιώνα. Προσδιορίστηκε δε η εκφραζόμενη

έννοια, ως αυτή του φτω-χικού φαγητού, παρασκευαζόμενου από τις αποξηραμένες και αποφλοιωμένες κοτυληθόνες των σπερμάτων διάφορων ψυχανθών. Με την προσθήκη του γεωγραφικού προσδιορισμού Σαντορίνης, επιτεύχθηκε η πλήρης περιγραφή του τοπικού προϊόντος.

Ο φάκελος αυτός βρίσκεται στο τελικό στάδιο έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και έχει ήδη ετοιμασθεί ο αντίστοιχος για το πομολόγιο, το επίσης φημισμένο τοπικό ντοματάκι. Άλλα τοπικά αγροτικά προϊόντα, των οποίων έχει αναγνωρισθεί η ιδιαιτερότητα και μελετάται η σκοπιμότητα κατοχύρωσης, είναι η λευκή μελιτζάνα και το πολυετές βαμβάκι.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Από τη Νεολιθική εποχή στη σύγχρονη κρίση.

ΜΑΡΣΕΛ ΜΑΖΟΥΑΓΙΕ - ΛΟΡΕΝΣ ΡΟΥΝΤΑΡ

(μτφ. Βασιλική Ροδοπούλου)
εκδ. Εξάντας, Αθήνα 2005, σ. 612.

ΝΙΚΟΣ ΜΠΕΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΤΜ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το βιβλίο *Ιστορία των γεωργιών του κόσμου*, από τη νεολιθική εποχή στη σύγχρονη κρίση, των Marcel Mazoyer (Μαζουαγιέ) και Laurence Roudart (Ρουντάρ) προσφέρει στον αναγνώστη ένα συνθετικό πανόραμα της ιστορικής εξέλιξης και της γεωγραφικής διαφοροποίησης των γεωργικών τεχνικών.

Παλαιότερα, ο εθνολόγος Leroi-Gourhan είχε προτείνει, προκειμένου να μελετηθεί η ιστορία των τεχνικών να διακρίνουμε σε κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα δύο διαφορετικά φαινόμενα: την τάση που είναι μια αναπόφευκτη εξέλιξη, ένας τεχνικός ντετερμινισμός που ωθεί την πέτρα που κρατούσαν στο χέρι οι πρωτόγονοι άνθρωποι να αποκτήσει το στείλιόρι και το γεγονός που είναι «ένας ασταθής συμβιβασμός ανάμεσα στις τάσεις και το περιβάλλον», ή αν θέλτε «ή προσαρμογή των τάσεων στις χίλιες τυχαίες συμπτώσεις με το

περιβάλλον». Διέκρινε, επίσης, διαφορετικά επίπεδα προσαρμογής και διαφοροποίησης των τεχνικών. Έτσι, στη λειτουργία της μεταλλουργικής παραγωγής, που είναι παγκόσμια, το κυτήριο είναι η τεχνική πράξη πρώτου βαθμού. Αλλά το κυτήριο παρουσιάζει πολλές διαφοροποιήσεις ανάλογα με τις γεωγραφικές ζώνες, ανάλογα με τις εθνικές ομάδες, ανάλογα με τις φυλές.

Συγγραφείς, όπως ο Marc Bloch στην ανάλυση της γαλλικής υπαίθρου, ή ο Paul Bairoch στα θέματα της συγκριτικής οικονομικής ανάπτυξης στην Ευρώπη τον 19ο αιώνα και στον Τρίτο Κόσμο σήμερα, ή ακόμη ο Esther Boserup για τις σχέσεις ανάμεσα στην πυκνότητα του πληθυσμού και τις γεωργικές τεχνικές, ακολούθησαν ιστορικές και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις για τη μελέτη των γεωργικών τεχνικών. Οι Mazoyer και Roudart, υιοθετώντας διαφορετική οπτική γωνία, μεταθέτουν το κέντρο βάρους στη γεωπονική προσέγγιση.

Η έννοια του αγροτικού συστήματος αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της ανάλυσης του βιβλίου. Το αγροτικό σύστημα ορίζεται ως «ο συνδυασμός διαφόρων τύπων παραγωγής και τεχνικών που εφαρμόζει μια αγροτική κοινωνία για να αξιοποιήσει το χώρο της, να διαχειριστεί τους πόρους και να ικανοποιήσει τις ανάγκες της». Οι Mazoyer και Roudart ανέπτυξαν τη «θεωρία των ιστορικών μετασχηματισμών και της γεωγραφικής διαφοροποίησης των αγροτικών συστημάτων», με βάση την οποία παρουσιάζουν τη γενεαλογία και τα χαρακτηριστικά των μεγάλων αγροτικών συστημάτων που ανέπτυξε η ανθρωπότητα σήμερα και στο παρελθόν.

Η καρδιά του βιβλίου είναι αφιερωμένη στη μελέτη των τρόπων με τους οποίους οι διάφοροι τύποι γεωργίας διαχειρίστηκαν, με βάση τα τεχνικά μέσα που διέθεταν και την πυκνότητα των πληθυσμών, δύο σημαντικούς παράγοντες που βρίσκονται σε κατάσταση έλλειψης, δηλαδή το νερό και τη γονιμότητα των εδαφών. Για παράδειγμα, στα κεφάλαια τα αφιερωμένα στην Αίγυπτο και στην αυτοκρατορία των Ίνκας, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στη σύγκλιση αυτών των κοινωνιών που υφίστανται την έλλειψη υδατικών πόρων. Η διατήρηση της γονιμότητας του εδάφους συνιστά τον κοινό παρονομαστή στην προσέγγιση των καλλιεργητικών δασικών συστημάτων σε καμένες εκτάσεις, που υπάρχουν από τη νεολιθική έως και σήμερα και αφορούν μεγάλες περιοχές του κόσμου (τα αγροτικά συστήματα των Τροπικών). Έχοντας ως σημείο

αναφοράς αυτόν τον άξονα, αναλύουν τις γεωγραφικές διαφοροποιήσεις των απαντήσεων που δίνονται από τις διάφορες αγροτικές κοινωνίες.

Ένα άλλο σημαντικό θέμα με το οποίο ασχολούνται οι συγγραφείς, αναγράφεται άλλωστε στον υπότιτλο του βιβλίου, είναι η σύγχρονη οικονομική κρίση και η πρόταση για το πώς θα ξεπεραστεί αυτή η κρίση. Οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι η αγροτική πολιτική που εφαρμόζεται πολλές δεκαετίες έχει αποτύχει. Τα τρία τέταρτα των πεινασμένων είναι αγρότες και ειδικότερα μικροί αγρότες. Το πρόβλημα προέκυψε από την αναγκαστική φιλελευθεροποίηση των διεθνών γεωργικών ανταλλαγών, η οποία οδήγησε στη μείωση των τιμών με αποτέλεσμα σημαντική επιβάρυνση για τους μικρούς αγρότες των φτωχών χωρών. Οι διεθνείς γεωργικές τιμές είναι ένας τεχνητός ανταγωνισμός, αφού η διαφορά παραγωγικότητας μεταξύ αγροτών του κόσμου είναι τεράστια. Στην μια άκρη, βρίσκονται αγρότες που παράγουν χίλιους τόνους το άτομο και στην άλλη έναν τόνο. Οι μηχανισμοί με τους οποίους αυτή η φιλελευθεροποίηση οδηγεί στη μείωση των τιμών είναι η σύνδεση μεταξύ μετακινούμενων μεγάλων κεφαλαίων, δομών μεγάλης ιδιοκτησίας (λατιφούντια) και χαμηλών μισθών. Η απόλυτη λύση που θα επέτρεπε να βελτιωθεί η κατάσταση των μικρών αγροτών είναι η εφαρμογή τιμών ανά περιοχή, για να περιοριστεί αυτός ο άνισος ανταγωνισμός. Θα πρέπει να ακολουθηθεί το παράδειγμα των αναπτυγμένων χωρών, δηλαδή, να προστατεύονται οι εσωτερικές τιμές από τις μεταβαλλόμενες διεθνείς και από το ντάμπινγκ, μέσω της φορολογίας των εισαγόμενων γεωργικών προϊόντων.

Οι Mazoyer και Roudart, ειδικοί της Συγκριτικής Γεωργίας, μας παρέχουν μια συνολική και με πάθος θεώρηση της παγκόσμιας γεωργίας. Το βιβλίο είναι καλογραμμένο με αποτέλεσμα η ανάγνωσή του να είναι πολύ ευχάριστη, έχει πλούσια εικονογράφηση πολύ καλής ποιότητας (σχήματα, χάρτες, αναπαραστάσεις εργαλείων, κ.λπ.), αλφαβητικό ίντεξ και εκτενή βιβλιογραφία και απευθύνεται σε ένα κοινό ευρύτερο από τους γεωπόνους. Το βιβλίο εκδόθηκε στη Γαλλία από τις εκδόσεις Seuil το 1997. Στην Ελλάδα, η έκδοσή του έγινε από τον Εξάντα το 2005. Η πρωτοβουλία του εκδότη να θέσει στη διάθεση των Ελλήνων αναγνωστών αυτό το σημαντικό βιβλίο είναι ιδιαίτερα αξιόπαινη αν ληφθεί υπόψη ότι το βιβλίο

αναγκαστικά απευθύνεται σε περιορισμένο αναγνωστικό κοινό. Η μετάφρασή του, όχι ιδιαίτερα επιτυχής, αναδεικνύει το γνωστό πρόβλημα της μετάφρασης των τεχνικών εννοιών και όρων. Η μεταφράστρια και ο επιμελητής της ελληνικής έκδοσης φαίνεται να αγνοούν την προσπάθεια που έχει γίνει, κυρίως από πανεπιστημιακούς, να αποδοθούν στα ελληνικά έννοιες και όροι που περιέχονται στο βιβλίο εδώ και πολλά χρόνια (για παράδειγμα, ο ομότιμος καθηγητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αλέξανδρος Φαρδής, γαλλόφωνος και εμπειρογνώμονας στον FAO, έχει αποδώσει αρκετούς όρους από τα μέσα της δεκαετίας του 1970).

Ο Marcel Mazoyer, γιος αγρωτών, σπούδασε στο Εθνικό Γεωπονικό Ινστιτούτο (Institut National Agronomique Paris - Grignon) όπου αργότερα έγινε καθηγητής στην έδρα της Συγκριτικής Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης διαδεχόμενος τον Rene Dumont. Όπως έχει αναφέρει σε μια συνέντευξή του, ήταν ο Rene Dumont που του ξύπνησε το ενδιαφέρον για την εκπαίδευση: «όλοι οι άλλοι καθηγητές αναφέρονταν σε μια γεωργία που δεν υπήρχε παρά μόνο στο κεφάλι τους ή στα εργαστήριά τους. Ο Rene Dumont ήταν ο μόνος που μιλούσε για μια γεωργία που υπήρχε». Εκτός από την εκπαίδευση, ο Marcel Mazoyer επισκέφθηκε πολλές περιοχές του κόσμου και ασχολήθηκε με θέματα πολιτικής και αγροτικής ανάπτυξης ως πραγματογνώμονας για λογαριασμό του FAO. Σήμερα είναι ομότιμος καθηγητής στο Institut National Agronomique Paris - Grignon.

Η Laurence Roudart είναι γεωπόνος και διδάσκουσα-ερευνήτρια στο Institut National Agronomique Paris - Grignon με πολλές επαγγελματικές δραστηριότητες σε χώρες της Αφρικής.

ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΜΝΗΜΗ ΣΤΑΘΗ ΔΑΜΙΑΝΑΚΟΥ

Επιμέλεια: Χρ. Δερμεντζόπουλος - Β. Νιτσιάκος, εκδ. Πλέθρον, Αθήνα 2007, σ. 174.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΝΑΠΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Δρ. ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ Γ.Π.Α.

Στις 25, 26 και 27 Μαΐου 2005 πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, σε συνεργασία με το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών και τη Γαλλική Σχολή Αθηνών, συνέδριο στη μνήμη του Στάθη Δαμιανάκου (1938-2003) με τίτλο: «Αγροτική κοινωνία-Λαϊκός πολιτισμός». Ο τίτλος του συνεδρίου υποδηλώνει ουσιαστικά τους δύο άξονες στους οποίους κινήθηκε το συγγραφικό και επιστημονικό έργο του Σ. Δαμιανάκου. Από τη μια, τη διαδικασία συγκρότησης και μετασχηματισμού των δομών της αγροτικής κοινωνίας, και από την άλλη, τη μελέτη των μορφών και εκφάνσεων του λαϊκού πολιτισμού.

Ο Σ. Δαμιανάκος γεννήθηκε στην Αθήνα, όπου σπούδασε πολιτικές επιστήμες. Συνέχισε τις σπουδές του στη Γαλλία, όπου ειδικεύτηκε στην αγροτική κοινωνιολογία. Αναγορεύτηκε διδάκτωρ Επικρατείας των γαλλικών πανεπιστημίων και ανήκε στα ερευνητικά στελέχη του CNRS Γαλλίας (Εθνικό Κέντρο Επιστημονικής Έρευνας) και τα τελευταία χρόνια δίδαξε στα τμήματα μεταπτυχιακών σπουδών του Πανεπιστημίου Paris-X, Nanterre, και της EHESS.

Ουσιαστικά, ο Σ. Δαμιανάκος μοίρασε την επιστημονική και ερευνητική του δραστηριότητα ανάμεσα στις δύο χώρες. Έζησε και ωρίμασε επιστημονικά στη Γαλλία μελετώντας και ερευνώντας την ταυτότητα της σύγχρονης Ελλάδας. Αυτή η διπλή ένταξη άφησε έντονα το αποτύπωμά της στο πλούσιο έργο του το οποίο επιχειρεί να φωτίσει τα σημεία σύγκλισης με τη δυτική σκέψη και ταυτόχρονα να αναδείξει την ιδιαιτερότητα της ελληνικής κοινωνίας.

Ειδικότερα, ο Σ. Δαμιανάκος επιχειρήσει να δώσει φωνή και υπόσταση σε δύο αγνοημένους ή υποτιμημένους από την επίσημη έρευνα χώρους, όπως ήταν η αγροτική κοινωνία και η λαϊκή κουλτούρα -βασικά το θέατρο σκιών και το ρεμπέτικο τραγούδι- μέσα από την ανάλυση της διαδικασίας συγκρότησης της κοινωνικής, πολιτικής και πολιτιστικής ταυτότητας των υποκει-

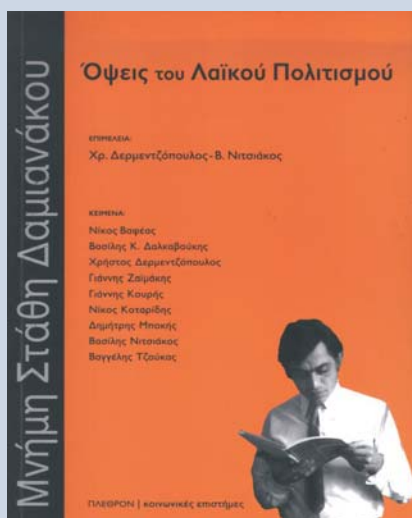
μένων, καθώς και των στρατηγικών ενσωμάτωσης των περιφερειακών ή/και περιθωριακών αυτών στρωμάτων στις διαδικασίες ολοκλήρωσης του εθνικού κράτους.

Το σύνολο των ανακοινώσεων του συνεδρίου κυκλοφόρησε αρχικά σε ψηφιακή μορφή, ενώ στη συνέχεια η επιστημονική επιτροπή του συνεδρίου αποφάσισε την έκδοση δύο συλλογικών τόμων, έναν για τον Λαϊκό Πολιτισμό (που κυκλοφόρησε το 2007) και έναν για την Αγροτική Κοινωνία (που αναμένεται να εκδοθεί το επόμενο διάστημα). Σε ό,τι αφορά τη μελέτη του λαϊκού πολιτισμού ο Στ. Δαμιανάκος, όπως αναφέρουν και οι επιμελητές του τόμου στην εισαγωγή, «συνέβαλε μαζί με άλλους (π.χ. Μ. Μερακλής, Α. Κυριακίδου-Νέστορος) στην υπέρβαση της κυρίαρχης εθνοκεντρικής και ρομαντικής οπτικής και την υιοθέτηση κοινωνικοϊστορικών και συγκριτικών προσεγγίσεων».

Τα επιλεγμένα «με βάση ένα συγκεκριμένο σκεπτικό και συγκεκριμένους θεματικούς άξονες» κείμενα που δημοσιεύονται στον παρόντα τόμο αντανακλούν την πολυμορφία και πρωτοτυπία του έργου του. Επιπλέον, μέσα από αυτά διαφαίνεται η πολύπλευρη επίδραση που άσκησε και εξακολουθεί να ασκεί σε ένα πλήθος νέων ερευνητών, οι οποίοι προέρχονται από διαφορετικά επιστημονικά πεδία, επιβεβαιώνοντας με τον τρόπο αυτό μια βασική αρχή της επιστημονικής του σκέψης. Την υπέρβαση των τυπικών διαχωρισμών των διαφόρων επιστημονικών κλάδων και την διεπιστημονική προσέγγιση.

Η πολυμορφία του έργου του αποτυπώνεται και στη θεματική του τόμου που περιλαμβάνει εννέα κείμενα που ασχολούνται με θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα του πεδίου του λαϊκού πολιτισμού καθώς και με θέματα που αφορούν στο ρεμπέτικο τραγούδι, το θέατρο σκιών, τις πολιτιστικές εκφράσεις του λησπαικού φαινομένου και γενικότερα τις πολιτισμικές αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στην ύπαιθρο και την πόλη. Με άλλα λόγια, όπως σημειώνουν οι επιμελητές του τόμου, οι συμβολές των συμμετεχόντων «επεξεργάζονται, ερμηνεύουν ή/και αναιρούν το θεωρητικό σχήμα που ο Στάθης Δαμιανάκος υπέδειξε, μέσω των ερευνών του, ως παράδοση ανταρσίας».

Το έργο του Σ. Δαμιανάκου, όπως διαφαίνεται και στα κείμενα του παρόντος τόμου αφιερωμένου στη μνήμη του, παραμένει επίκαιρο και εξαιρετικά γόνιμο εξακολουθώντας να προκαλεί με την πρωτοτυπία του το ενδιαφέρον οποιουδήποτε επιθυμεί να στοχαστεί κριτικά και να εμβαθύνει σε κρίσιμα ζητήματα της σύγχρονης Ελλάδας. Αναμένουμε με ανάλογο ενδιαφέρον

και την έκδοση του δεύτερου τόμου που θα αναφέρεται στην αγροτική κοινωνία και πολιτισμό.

Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι το σύνολο σχεδόν της βιβλιοθήκης του Στ. Δαμιανάκου κατατέθηκε από τον γιο του Ιάσονα στο Γεωργικό Μουσείο του Γεωπονικού Πανεπιστημίου και βρίσκεται στη διάθεση της πανεπιστημιακής κοινότητας, των ερευνητών και οποιουδήποτε επιθυμεί να ανατρέξει σε αυτήν.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

**ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΠΑΥΛΟΣ ΣΠΑΘΗΣ**

εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα, 2006, σ. 131

**Δρ. ΠΩΡΓΟΣ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ
ΤΜ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Μια από τις πιο ελκυστικές πτυχές της Γεωπονικής Επιστήμης, που συνιστούσε ανέκαθεν σημαντικό πλεονέκτημα των Γεωπόνων έναντι άλλων επιστημόνων, συνδέεται με το γεγονός ότι το πεδίο μελέτης, έρευνας και άσκησης της ήταν σαφές, από και ασφαλώς προσδιορισμένο: Ο «μικρόκοσμος» των αλληλεπιδράσεων του φυτικού ή ζωικού κεφαλαίου με το περιβάλλον και η βέλτιστη οικονομική αξιοποίηση των βιολογικών

χαρακτηριστικών του για την παραγωγή προϊόντων που συναντάμε όλοι, καθημερινά και σε κάθε κίνησή μας. Κατά γενική ομολογία, δε, σε εποχές που τα πράγματα ήταν πιο απλά και το «περισσότερο» συνδεόταν μονοσήμαντα με το «καλύτερο», οι επίπονες παρεμβάσεις των γεωπόνων σε κάθε μία εκμετάλλευση ξεχωριστά, έδρασαν προς την ίδια, επιθυμητή, κατεύθυνση: τη βελτίωση των αποδόσεων, την αύξηση της παραγωγής, την επίτευξη της αυτάρκειας. Είναι η εποχή που ο αναπτυξιακός ρόλος του γεωργικού τομέα είναι κυρίαρχος και προσδιορισμένος με ακρίβεια και η αγροτική πολιτική θεωρείται απολύτως επιτυχημένη καθώς επιτυγχάνει τους στόχους της ενώ ταυτόχρονα οδηγεί την απασχόληση στον τομέα σε «χαρακτηριστικά για ανεπτυγμένες οικονομίες» χαμηλά ποσοστά. Οι έννοιες προστασία και ενισχύσεις είναι ακόμα -σχεδόν- απενοχοποιημένες και επιταχύνουν εντυπωσιακά αποτελέσματα στην αγροτική οικονομία σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι τελευταίες δεκαετίες του προηγούμενου αιώνα, όμως, έφεραν στο προσκήνιο νέα διλήμματα και, τελικώς, την ευρωπαϊκή αγροτική πολιτική αντιμετώπιση με την επιτυχία της. Το «περισσότερο», πλέον, δεν είναι «καλύτερο», ούτε «επιθυμητό» και σιγά-σιγά αντικαθίσταται με το «ποιοτικότερο». Ο «γεωργικός τομέας» επαναπροσδιορίζεται μέσα στον «αγροτικό χώρο». Ο αγρότης παραγωγός «προστίθεται» στους απασχολούμενους στο χώρο της υπαίθρου, «πολυαπασχολείται» εν πολλοίς και, συχνά, «έρχεται» αντιμέτωπος με τον «καταναλωτή» και τον «φορολογούμενο». Ο παραγωγός και η γεωργία ως επάγγελμα διεκδικούν νέους ρόλους και τους αναγνωρίζονται, τελικώς, οι πολλαπλές λειτουργίες που ανέκαθεν επιτελούσαν. Η ευρωπαϊκή αγροτική πολιτική αναθεωρείται, δημιουργεί νέα δεδομένα, νέα ζητούμενα, νέα προβλήματα αλληλά και νέες ευκαιρίες.

Τις νέες αυτές συνιστώσες που διαμορφώνουν το σύγχρονο περιβάλλον που καλείται, φυσικά, να δραστηριοποιηθεί και ο έλληνας παραγωγός, μας παρουσιάζουν με το βιβλίο τους οι Καθηγητές του Εργαστηρίου Αγροτικής Πολιτικής και Συνεταιρισμών του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου, κ.κ. Δημήτρης Δαμιανός, Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου και Παύλος Σπαθής.

Η εργασία τους αρθρώνεται σε τρεις ενότητες. Οι δύο πρώτες αναπτύσσουν τα θέματα που έχουν σχέση με τη γενική θεώρηση της αγροτικής πολιτικής σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο, την αγροδιατροφική αλυσίδα και το σύστημα των τροφίμων και της γεωργίας. Οι ενότητες αυτές

αφιερώνονται στο να περιγράψουν, με τη χρήση παραδειγμάτων από διαφορετικές χρονικές περιόδους αλληλά και χωρικές ενότητες, αφενός τις «πολλές γεωργίες» που ασκούνται παγκοσμίως και, αφετέρου, τις «παγκόσμιες αλήθειες» που χαρακτηρίζουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ασκείται η γεωργία σήμερα. Στην τρίτη ενότητα, που περιγράφει την κατάσταση της γεωργίας στην Ελλάδα και αναφέρεται στην εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής, στους θεσμούς και την απασχόληση σε εθνικό επίπεδο, η προσπάθεια επικεντρώνεται στο να σκιαγραφήσει με απλές - αλληλά και έντονες όταν κρίνεται απαραίτητο- γραμμές την παρούσα κατάσταση και, συνεπώς, τις δυνατότητες της ελληνικής γεωργίας να αντιμετωπίσει δυναμικά τις προκλήσεις που παρουσιάζει το παγκόσμιο αγροδιατροφικό σύστημα.

Οι τρεις συγγραφείς μας υπενθυμίζουν, με την εύστοχη και συνοπτική ανάλυσή τους, ότι είναι, πλέον, ξεκάθαρο ότι η οικονομία του αγροτικού χώρου, δεν είναι νοητό να εξετάζεται αποκομμένη από τον περίγυρο της. Οι αλληλεπιδράσεις είναι πολλές και δεν περιορίζονται μεταξύ των τομέων της οικονομίας ή μεταξύ των περιοχών, ιδιαίτερα σε έναν κόσμο που σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης μεταβάλλεται δυναμικά. Και καθώς ο κόσμος «μικραίνει» και τα προβλήματα γίνονται πιο σύνθετα, επισημαίνουν ότι: «...η μελέτη του γενικότερου παγκόσμιου και ευρωπαϊκού πλαισίου απαιτείται να προηγείται οποιασδήποτε επιμέρους εξέτασης ειδικών θεμάτων του γεωργικού τομέα και του αγροτικού χώρου...».

Με το βιβλίο αυτό, οι συγγραφείς καταθέτουν την άποψη ότι ο προβληματισμός γύρω από την ελληνική αγροτική οικονομία είναι τόσο επίκαιρος όσο και απαραίτητος. Είναι βέβαιο ότι οι γεωπόνοι θα συναντήσουν σε πολλά σημεία του βιβλίου αναλύσεις συνοπτικές και σαφείς, σε επίκαιρα θέματα και συνιστώσες των παγκόσμιων εξελίξεων που δύσκολα θα θεωρήσει κανείς ότι βρίσκονται εκτός του επιστημονικού του ενδιαφέροντος. Είναι, επίσης, βέβαιο ότι οι τρεις συγγραφείς δίνουν πολλές αφορμές και επιχειρήματα στον φοιτητή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου να διαπιστώσει τα σημεία από τα οποία οι σύγχρονες Γεωπονικές Επιστήμες έλκουν πλέον το συγκριτικό τους πλεονέκτημα και τη γοητεία τους. Τέλος, ακόμα πιο χρήσιμο, ίσως, είναι το γεγονός ότι η πολυπλοκότητα και σημαντικότητα των θεμάτων που πραγματεύεται το βιβλίο, αναδεικνύουν τη διεπιστημονική ανάλυση, συνεργασία και σύνθεση ως αδήριτη ανάγκη και μονόδρομο σε κάθε απόπειρα μελέτης, ανάλυσης, σχεδιασμού και εφαρμογής πολιτικών αγροτικής ανάπτυξης.

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

**Βασίλειος Ν. Ζιώγας
Αναστάσιος Ν. Μάρκογλου**

Ελληνικές Εκδόσεις, Αθήνα 2007,
σελ. 836

Από τις πρώτες κιόλας σελίδες ο αναγνώστης διακρίνει εύκολα τη σφαιρικότητα με την οποία επιχειρεί το συγκεκριμένο βιβλίο να προσεγγίσει την επιστήμη της Γεωργικής Φαρμακολογίας.

Ξεκινώντας με μια γενική περιγραφή και κατηγοριοποίηση των φυτοπροστατών και των φυτοπροστατευτικών προϊόντων μπει τον αδαή στον ρόλο της φυτοπροστασίας και στα μέτρα καταπολέμησης των εχθρών και των ασθενειών των φυτών. Συνεχίζοντας παραθέτει ιστορικά στοιχεία εξέλιξης των φυτοπροστατευτικών ουσιών καθώς και τις βασικές ιδιότητες των φυτοφαρμάκων ενώ παράλληλα αναπτύσσει σε αδρές γραμμές τη δράση τους και τους μηχανισμούς πρόσληψής τους από τα φυτά.

Ακολούθως γίνεται εκτεταμένη αναφορά στην τυποποίηση των σκευασμάτων, στις εφαρμογές τους και στους τρόπους επεμβάσεων με γεωργικά φάρμακα χωρίς να παραλείπονται οι βασικοί κανόνες προστασίας του χρήστη, ενώ αντιμετωπίζεται η χρήση τους με ιδιαίτερη περιβαλλοντική ευαισθησία τονίζοντας σε κάθε περίπτωση την εφαρμογή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας του τομέα για την αποφυγή προβλημάτων και παραθέτοντας όπου είναι εφικτό εναλλακτικούς βιολογικούς τρόπους φυτοπροστασίας.

Στο κυρίως μέρος του βιβλίου γίνεται εμπειριστατωμένη και με επιστημονική σχολαστικότητα καταγραφή των σύνθετων ενώσεων ανά φυτοπροστατευτική κατηγορία, του βιοχημικού και φυσιολογικού μηχανισμού δράσης τους και των παραγώγων τους. Στο τέλος κάθε ενότητας φυτοπροστατευτικών ουσιών ακολουθεί πίνακας που αντιστοιχίζει τα φυτοπάρσιτα με τις συγκεκριμένες δραστικές ουσίες καταπολέμησής τους ανά καλλιέργεια.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το προαναφερόμενο πόνημα των Καθηγητών του Γ.Π.Α. απευθύνεται στον φοιτητή της επιστήμης της γεωπονίας, στον ευαισθητοποιημένο χρήστη φυτοπροστατευτικών προϊόντων που επιζητά την αποτελεσματικότητα μαζί με την ασφάλεια του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, στον γεωπόνο-σύμβουλο αλλά και στον ερευνητή του τομέα για τον οποίο καθίσταται πολύτιμο εργαλείο.

ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

Μιχάλης Γ. Καρανιδεύς

Πανεπιστημιακές Εκδόσεις
Κρήτης, 2007, σελ. 658

Η ανάγκη για αντικειμενική παρατήρηση και εκτίμηση των οικολογικών παραμέτρων στην προσπάθεια αντιμετώπισης των περιβαλλοντολογικών κρίσεων της εποχής μας καθιστά επιβεβλημένη την ποσοτική προσέγγιση των φαινομένων της οικολογίας.

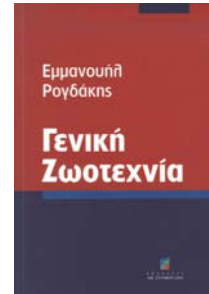
Την ανάγκη αυτή καλύπτει το βιβλίο του ομότιμου Καθηγητή του Γ.Π.Α. κ. Καρανιδεύου προσφέροντας μεθόδους ποσοτικοποίησης των εννοιών της επιστήμης της Οικολογίας όπως αυτές της οικολογικής ποικιλότητας, της χωροδιάταξης των οργανισμών ή της ανάλυσης των πληθυσμιακών διακυμάνσεων χωρίς να παραλείπεται η εξαντλητική θεωρητική παρουσίαση τους.

Ξεκινώντας από την ανάλυση μιας ορθής δειγματοληψίας, κατηγοριοποιούνται στη συνέχεια οι πιο σύγχρονες μαθηματικές μοντελοποιήσεις και στατιστικές μεθοδολογίες ανάλογα με τη φύση και τις ιδιαιτερότητες των προς εξέταση οικολογικών αντικειμένων με σκοπό την εξαγωγή σωστών συμπερασμάτων που οδηγούν στην έμπρακτη αντιμετώπιση οικολογικών δυσλειτουργιών.

Σημαντικό πλεονέκτημα του βιβλίου αποτελεί το γεγονός ότι παράλληλα με το θεωρητικό υπόβαθρο παρατίθενται πλήθος αριθμητικών παραδειγμάτων που σε συνδυασμό με την ανεξάρτητη δομή του κάθε κεφαλαίου διευκολύνει τον φοιτητή προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό αλλά και τον ειδικό ερευνητή στην προσπάθεια της βαθιάς κατανόησης της επιστήμης της Οικολογίας.

Τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας του Γ.Π.Α. που έχουν εκδόσει κάποιο βιβλίο ή σύγγραμμα το τελευταίο έτος και επιθυμούν να συμπεριληφθεί το έργο τους στη Βιβλιοπαρουσίαση, παρακαλούνται να στείλουν ένα αντίτυπο στη διεύθυνση του περιοδικού.

ΓΕΝΙΚΗ ΖΩΟΤΕΧΝΙΑ

Εμμανουήλ Ρογδάκης

Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2007,
σελ.652

Ο καθηγητής Εμμανουήλ Ρογδάκης με σημαντική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο της Γενικής Ζωοτεχνίας, μας ξαναγεί στον χώρο αυτής της επιστήμης με ζωντανό και εύληπτο τρόπο. Στις πρώτες σελίδες του βιβλίου του παρουσιάζεται η σημασία της ζωικής παραγωγής σε διάφορες κοινωνικές και οικονομικές πτυχές της καθημερινότητας όπως στη διατροφή, στην εργασία, στην ψυχαγωγία και στην ιατρική, ενώ στη συνέχεια ακολουθεί ιστορική επιστημονική αναφορά για την καταγωγή και την κατοικίδιοποίηση των αγροτικών ζώων καθώς και αναλυτική παρουσίαση των φυλών τους.

Στο πλαίσιο της παροχής σύγχρονων γνώσεων και εμπειριστατωμένων επιστημονικών και ερευνητικών δεδομένων παρατίθενται οι βασικές αρχές της Πληθυσμιακής και Ποσοτικής Γενετικής ενώ παρουσιάζονται θέματα φυσιολογίας, ανάπτυξης, αναπαραγωγής και αποδόσεως των αγροτικών ζώων άμεσα συσχετιζόμενα με τους γενετικούς παράγοντες που επηρεάζουν τα προαναφερόμενα χαρακτηριστικά.

Το τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου αφιερώνεται στη Γενετική Βελτίωση των Αγροτικών Ζώων, τομέα τόσο επίκαιρο και αμφιλεγόμενο, παρουσιάζοντας μεθόδους και τεχνικές βελτίωσης των ειδών των αγροτικών ζώων. Είναι βέβαιο ότι το βιβλίο του καθηγητή Ρογδάκη θα αντιμετωπισθεί από το ενδιαφερόμενο κοινό με ιδιαίτερη χαρά ως αξιόλογο επιστημονικό σύγγραμμα και σημαντικό βοήθημα.

Βράβευση του ομότιμου Καθηγητή κ. Ν. Γιάσογλου από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Προστασίας των εδαφών.

Κατά την διάρκεια του 5ου συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε στο Παλιέρομο (27 Ιουνίου 2007), το συμβούλιο του E.S.S.C. (European Society for

Soil Conservation), απένειμε στον ομότιμο Καθηγητή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών Νικόλαο Γιάσογλου το «GEROLD RICHTER AWARD (2007)» για τη μακροχρόνια και επιτυχημένη καριέρα του σε επιστημονικά θέματα όσον αφορά την προστασία του εδάφους και την αύξηση της κοινωνικής αντίληψης για τα προβλήματα της υποβάθμισης του εδάφους.

Ο Καθηγητής έχει εγκαθιδρύσει και οργανώσει τέσσερα εργαστήρια Εδαφολογίας στην Ελλάδα. Επίσης, έχει διατελέσει συντονιστής και πρόεδρος σε πολλές επιστημονικές επιτροπές και ομάδες, με αντικείμενο τη διαχείριση των εδαφών, την προστασία των εδαφών και την αντιμετώπιση της ερημοποίησης. Ο Καθηγητής Γιάσογλου έχει συνεισφέρει σημαντικά στην ανάπτυξη της επιστήμης της Εδαφολογίας στην Ελλάδα τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες. Έχει εισαγάγει ένα νέο παραμετρικό σύστημα χαρτογράφησης, το οποίο έχει εφαρμοστεί σε πολλές περιοχές της χώρας. Έχει συντάξει τον εδαφολογικό χάρτη της Ελλάδας, σε κλίμακα 1:1.000.000 τον οποίο στη συνέχεια ενσωμάτωσε στον αντίστοιχο χάρτη για τα εδάφη της Ευρώπης, συμπεριλαμβάνοντας πληροφορίες σχετικές με την ευαισθησία των εδαφών στην ερημοποίηση. Υπήρξε επί σειρά ετών μέλος της ομάδας για την εδαφολογική διάβρωση του European Soil Bureau του Joint Research Centre και ειδικών ομάδων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την ερημοποίηση του εδάφους.

Ο κ. Γιάσογλου έχει διατελέσει:

- 1959-61: Στο Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών Αθηνών ως ερευνητής.
- 1963-72: Στο Κέντρο Πυρηνικών Ερευνών Δημόκριτος ως ερευνητής-Διευθυντής του τμήματος Γεωργικών Εφαρμογών.
- 1969-96: Στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών ως Τακτικός Καθηγητής Γεωργικής Χημείας - Εδαφολογίας.
- 1968-70 (κατά περιόδους): Στο Purdue University of Indiana ως Επισκέπτης Καθηγητής
- 1978-1980: Στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (παράλληλη απασχόληση) ως Αναπληρωτής Γεν. Διευθυντής με αντικείμενο την οργάνωση νέων πανεπιστημίων.
- 1996-2004: Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής για την καταπολέμηση της Ερημοποίησης.

Διημερίδα Γραφείων Δημοσίων - Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων των Ελληνικών Α.Ε.Ι.- Πρόταση Γ.Π.Α.

Στο πλαίσιο της 10ης Διημερίδας των Γραφείων Δημοσίων-Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (ΓΔΣ&ΕΕ) των ελληνικών Α.Ε.Ι. που διοργάνωσε το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Γ.Π.Α.) στις 20 και 21 Σεπτεμβρίου του 2007 το ΓΔΣ&ΕΕ του Γ.Π.Α., με τη σύμφωνη γνώμη των Πρωτανικών Αρχών, παρουσίασε την πρότασή του για τη δημιουργία Διαδικτυακού Τύπου των ΓΔΣ&ΕΕ των ελληνικών Α.Ε.Ι. με σκοπό την καλύτερη και αποτελεσματικότερη προβολή του έργου των ελληνικών Πανεπιστημίων. Ο προανα-

φερόμενος τόπος θα εκμεταλλευτεί τις τεράστιες δυνατότητες διάχυσης της πληροφορίας που προσφέρουν ο τομέας της πληροφορικής και του διαδικτύου για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των υπηρεσιών των Πανεπιστημίων. Η πρόταση του Γ.Π.Α. έγινε ομόφωνα αποδεκτή και την περίοδο αυτή οριστικοποιείται με σκοπό να αποσταλεί σε όλα τα Γραφεία Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων των ελληνικών Α.Ε.Ι. για παρατηρήσεις.

• Στις 26 έως 27 Απριλίου του 2007 πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Γ.Π.Α. στον Λιμένα Χερσονήσου Κρήτης το 3ο Διεθνές Συνέδριο Ιχθυοαλιμότητας. <http://www.trace.eu.org/je/greece/index.php>

• Στις 5 έως 10 Σεπτεμβρίου του 2007 πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα Πολληπλών Χρήσεων του Κεντρικού Κτιρίου Διοίκησης του Γ.Π.Α. το Διεθνές Συνέδριο «Ecology of Aphidophaga 10» συνδιοργανωτές του οποίου ήταν το Γ.Π.Α. και το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο. <http://www.aphidophaga10.gr>

• Στις 26 Σεπτεμβρίου του 2007 πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα Πολληπλών Χρήσεων του Κεντρικού Κτιρίου Διοίκησης του Γ.Π.Α. ημερίδα με τίτλο «Σχεδιασμός Αποκεντρωμένων Δράσεων Σχετικών με τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας» στο πλαίσιο του προγράμματος «Καινοτόμα Ενεργειακά Συστήματα για τη συνοχή στην Ευρώπη». Τμήμα Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων και Γεωργικής Μηχανικής, Εργαστήριο Γεωργικών Κατασκευών.

• Στις 9 με 10 Νοεμβρίου του 2007 πραγματοποιήθηκε στο Μέγαρο της Ακαδημίας Αθηνών διήμερο συμπόσιο για την Αγροτική Πολιτική με τέσσερις θεματικές ενότητες:

- Ελληνική Αγροτική Οικονομία και Παγκοσμιοποίηση
- Η «αγροτικότητα»: πολυμορφία απασχόλησης, κοινωνικές ανισότητες και νέες μορφές συλλογικής οργάνωσης
- Γεωργία και Περιβάλλον, προς μια νέα σύνθεση
- Αναδιάρθρωση των Αγροτικών Συστημάτων

Αφιέρωμα στον Μάνο Χατζιδάκι με το Μουσικό Εργαστήρι Γ.Π.Α.

Οι πρυτανικές Αρχές του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, με τη λήξη του Ακαδημαϊκού έτους 2006-2007 και σε συνεργασία με το Μουσικό Εργαστήρι και το Γραφείο Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων του Ιδρύματος, διοργάνωσαν Μουσική Εκδήλωση, με τίτλο: «Αποχαιρετώντας μια θυμωμένη χρονιά με χαμόγελο», αφιερωμένη στον Μάνο Χατζιδάκι, στον προαύλιο χώρο του Γεωργικού Μουσείου.

Για τη ζωή και το έργο του συνθέτη μίλησε ο ποιητής - συγγραφέας Γιώργος Χρονάς. Το Μουσικό Εργαστήρι του Γ.Π.Α., υπό τη διεύθυνση του μουσικοσυνθέτη κ. Δημήτρη Μητσotάκη παρουσίασε γνωστά μουσικά κομμάτια του συνθέτη. Η βραδιά ολοκληρώθηκε με δεξίωση στον προαύλιο χώρο του Γεωργικού Μουσείου του Γ.Π.Α.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Στο εξής ο Τριπτόλεμος θα στοιχειοθετείται ψηφιακά και για τον λόγο αυτό, προκειμένου να διευκολύνεται ο τυπογραφικός σχεδιασμός και η στοιχειοθεσία, είναι σημαντικό για τους συγγραφείς να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τα εξής:

- Οι συνεργάτες του περιοδικού θα πρέπει να παραδίδουν στην Συντακτική Επιτροπή τις προς κρίση και δημοσίευση εργασίες τους τόσο σε ψηφιακή μορφή (έγγραφο του MS-WORD σε δισκέττα ή CD-ROM), όσο και σε αναλογική εκτύπωση σε χαρτί A4.

- Στην πρώτη σελίδα να σημειώνουν το τηλέφωνό τους (σταθερό και κινητό) και την ηλεκτρονική τους διεύθυνση.

- Αν το κείμενο συνοδεύεται από εικόνες σε ψηφιακή μορφή, αυτές να παραδίδονται ως ξεχωριστά αρχεία σε μορφή Tiff, τα οποία θα έχουν προκύψει από σάρωση σε κατάλληλη ανάλυση ανάλογα με το επιθυμητό μέγεθος εκτύπωσης. Οι εικόνες σε τόνους του γκρι πρέπει να σαρώνονται με ανάλυση 300 dpi και οι γραμμικές με ανάλυση 800 dpi. Αν οι εικόνες προέρχονται από φωτογράφιση με ψηφιακή φωτογραφική μηχανή να παραδίδονται χωρίς επεξεργασία και σε συνοδευτικό σημείωμα να δηλώνονται οι διαστάσεις που θα έχουν όταν τυπωθούν.

- Τέλος, εξαιτίας της νέας μορφής και του επανασχεδιασμού του περιοδικού, τα κείμενα θα πρέπει να κυμαίνονται από 500-1000 λέξεις.

